

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

NR 6720/CRED/14.02.2023

Aprob,
Bogdan CRISTESCU
Secretar de Stat

Seria de ateliere dedicate promovării importanței educației non-formale în contextul unui curriculum centrat pe competențe

Educația nonformală : actori, practici, perspective

În cadrul proiectului „**Curriculum Relevant, Educație Deschisă pentru toți-CRED**”, subactivitatea A.4.3 - *Informarea decidenților de politici educaționale, experților și partenerilor educaționali relevanți privind actualizarea curriculumului național* are rolul de a informa părțile interesate, din sistemul educațional și din afara acestuia, cu privire la experiențele de succes ale cadrelor didactice în aplicarea noului curriculum, a planurilor-cadru și a programelor școlare, în învățământul primar și gimnazial, printr-o serie de 90 de workshop-uri, desfășurate la nivel național, în anii 2021 și 2022.

În acest context, Ministerul Educației, în calitate de beneficiar al proiectului „Curriculum Relevant, Educație Deschisă pentru toți”, a promovat **modelele de bune practici didactice** prin valorificarea experienței și expertizei participanților în implementarea **curriculumului național centrat pe competențe-cheie**.

Întrucât seria de 90 de workshop-uri „Atelierele CRED – Bune practici în educație” a reprezentat o platformă ideală pentru diseminarea acestor informații utile, proiectul nostru, „**Curriculum Relevant, Educație Deschisă pentru toți**” – CRED, continuă seria workshop-urilor naționale, „**Atelierele CRED – Bune practici în educație**”, prin seria de ateliere „**Educația nonformală: actori, practici, perspective**” organizate la nivel național, în colaborare cu fiecare **Casă a Corpului Didactic**, în intervalul lunilor **martie – mai 2023**.

Concept general

Noul curriculum în învățământul primar și gimnazial a adus schimbări importante în ceea ce privește finalitățile învățării, legate de formarea unor competențe specifice unei discipline, cât și de formarea unor competențe-cheie, la care contribuie toate disciplinele. În modelul de proiectare curent, fiecare profesor are libertatea, dar și responsabilitatea, de a găsi și de a pune în practică acele activități de învățare care sunt cele mai potrivite pentru ca aceste competențe să fie în mod real dezvoltate de fiecare elev (Palade et al., 2021).

UNIUNEA EUROPEANĂ

O perioadă îndelungată, *educația non-formală*, înțeleasă restrictiv și reduționist doar ca o educație de tip *extra-curricular*, a avut o contribuție redusă în aplicarea Curriculumului național. Separarea artificială a celor două lumi a însemnat pierderea unui potențial semnificativ pe care activitățile de învățare de tip non-formal îl au în extinderea contextelor de învățare și în promovarea unor noi activități de învățare relevante. În absența unor orientări clare, în formarea inițială sau în formarea continuă, mulți profesori au lucrat în paralel în cele două "lumi", cu puține puncte de convergență.

Învățarea și modul în care aceasta s-a obiectivat la nivel conceptual metodologic (designul curricular, metodologiile de instruire) și la nivel de practici profesionale (Ciolan și Stângu, 2015) arată că suntem într-o etapă în care cel puțin la nivel de discurs am depășit paradigma învățării ca simplă acumulare de cunoștințe, una care înseamnă adoptarea unui design al învățării ce prioritizează datele de input, "ceea ce se știe și urmează a fi transmis pentru a fi asimilat". Un curriculum centrat autentic pe competențe - promovat deja de peste 10 ani și în sistemul nostru de educație, prin adoptarea Legii educației 1/2011 - înseamnă o învățare ca (trans)formare, în care focalizarea este pe rezultatele finale ale învățării (*learning outcomes*).

Educația non-formală are un rol important în mutarea accentului pe ieșirile din proces (output-uri) și/sau pe rezultate (outcomes) și în promovarea unei învățări ca experiență trăită, în care activitățile de învățare urmăresc în egală măsură dimensiunea cognitivă, socială și emoțională în activitatea de învățare. Acest lucru înseamnă o apropiere între promotorii educației non-formale: profesori, cadre didactice care activează în Palatele și cluburile copiilor, cât și practicieni din organizații non-guvernamentale care derulează proiecte educaționale.

Educația non formală cuprinde activități care oferă șansa de a pune în practică cele învățate în școală și, mai ales, de a completa setul de experiențe valoroase pentru dezvoltarea personală și profesională. Astfel, în structura anului școlar, sunt prevăzute activități non-formale organizate prin programul "Școala altfel" și Programul "Săptămâna verde".

Programul național „Școala altfel” facilitează activități educaționale având una sau mai multe caracteristici: transdisciplinaritate; experiențiale/de învățare prin experiență; proiectate în parteneriat cu elevi, părinți, instituții, organizații non-guvernamentale și/sau operatori economici; inovatoare pentru contextul în care sunt derulate; bazate pe constatările unor cercetări și bune practici recente din domeniul educațional.

Programul „Săptămâna verde” realizează activități educaționale care contribuie la prevenirea schimbărilor climatice și la protejarea mediului, contribuind la dezvoltarea competențelor antepreșcolară/preșcolară/elevilor de investigare inter-și transdisciplinară a realității înconjurătoare și formarea unor comportamente responsabile față de mediul înconjurător, oferind posibilitatea atingerii obiectivelor educaționale din domeniile știință, tehnologie, inginerie, arte și matematică (STIAM, îmbinând într-un mod atractiv, teoria cu aplicațiile acesteia în viața cotidiană).

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Detalii organizatorice : vor fi organizate **43 de ateliere** (1 în fiecare județ + 2 în municipiul București) cu o participare totală așteptată de peste 1500 de persoane. În medie fiecare eveniment va dura 3,5 ore (două sesiuni de aproximativ 1,5 h, cu o pauză de 0,5 h). Atelierele vor fi organizate, de regulă, în orașul reședință de județ.

Profilul participanților și al organizațiilor reprezentate : la fiecare eveniment sunt așteptate cadre didactice din învățământul preuniversitar și universitar care au o experiență relevantă în promovarea programelor de educație non-formală în școli, din palatele și cluburile copiilor, cât și reprezentanți ai unor organizații non-guvernamentale active în domeniul educației (asociații, fundații, organizații sindicale, asociații profesionale, asociația părinților etc.). Pe cât posibil, organizatorii vor urmări să existe o reprezentare echilibrată din perspectiva categoriilor de participanți.

Formatul evenimentului: Atelierele presupun un format de prezentare interactiv, în care toți participanții vor contribui la tematicile abordate, fie în calitate de vorbitor, fie în calitate de participant activ în sesiunile de întrebări și răspunsuri sau în activitățile de grup. Există trei categorii de practici în aria non-formală pe care atelierul le va documenta:

- Cele promovate de școli (cu un accent pe activități specifice programelor Școala Altfel și Săptămâna Verde)
- Cele promovate de Palatele și cluburile copiilor (cu accent pe activități relevante din perspectiva competențelor urmărite în curriculumul național la diferite discipline)
- Cele promovate de diferite organizații non-guvernamentale (de asemenea, cu accent pe activități relevante din perspectiva competențelor urmărite în curriculumul național la diferite discipline).

Agenda evenimentului (proiect)

1. Primirea participanților, cuvânt de bun venit și expunerea tematicii atelierului și a rezultatelor așteptate – 10 minute
2. Prezentarea participanților (și a instituțiilor reprezentate, pe scurt) – 10 min
3. Prezentare generală a contextului atelierelor: Proiectul CRED și dimensiunile principale de intervenție; rezultate atinse până în prezent, cu accent pe produsele relevante (de exemplu, opționalele integrate) – 20 min
4. Prezentare conceptuală: un curriculum centrat pe competențe și potențialul/rolul educației non-formale în promovarea unor activități de învățare care formează competențe – 10 min
5. Sub-atelier 1 – schimb de bune practici în aria educației nonformale promovate în școli (inclusiv activități specifice din Școala Altfel, Săptămâna Verde) – 45 min; prezentările trebuie să fie cât mai interactive și să nu depășească 15 min/exemplu.
6. Sesiune întrebări și răspunsuri – 10 min
7. Sub-atelier 2 – schimb de bune practici în aria educației nonformale promovate în școli– 30- 40 min

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

8. Sesiune întrebări și răspunsuri – 10 min
9. Sub-atelier 3 – schimb de bune practici în aria educației nonformale promovate în școli (inclusiv activități specifice din Școala Altfel, Săptămâna Verde) – 30- 40 min
10. Sesiune întrebări și răspunsuri – 10 min
11. Activitate pe grupe: O privire în viitor! – vor fi constituite minimum 5 grupe organizate astfel încât să fie reprezentați în mod echilibrat profesori, reprezentanți Palate și cluburi și reprezentanți ONG-uri active în domeniul educației, facilitate de reprezentanți ai CCD gazdă. În cadrul activităților de grup participanții vor încerca să dezbată și să formuleze răspunsuri la întrebări precum: Pornind de la exemplele prezentate/analizate, cât de importantă este educația non-formală? Care sunt, în prezent, principalele provocări în promovarea educației non-formale? Cum putem dezvolta competențele profesioniștilor din aria educației non-formale? Cum putem crește șansele ca proiectele de educație non formală să fie mai relevante pentru activitățile de învățare formale/pentru dezvoltarea competențelor din curriculumul național? Care sunt căile prin care actorii din sistemul de educație pot colabora mai strâns în cadrul unor programe/proiecte comune? Cum putem valorifica activitățile non-formale pentru a sprijini educația copiilor în risc de excluziune?
12. Prezentarea rezultatelor lucrului pe grupe, sinteza propunerilor cu cel mai mare grad de convergență. Concluzii/pași următori.

Rezultate așteptate – Prin seria atelierelor "Educația nonformală: actori, practici, perspective" urmărim :

- ✓ o mai bună cunoaștere a practicilor promițătoare în aria educației non-formale, promovate de cadre didactice din sistemul preuniversitar, de profesori din Palatele și Cluburile copiilor;
- ✓ conlucrarea metodologică dintre unitățile de învățământ preuniversitar și unitățile de învățământ pentru activități extrașcolare (palatele și cluburi ale copiilor);
- ✓ identificarea provocărilor principale cu care se confruntă programele de educație non-formală;
- ✓ identificarea unor modalități de creștere a vizibilității și a relevanței acestor activități pentru procesul de implementare a curriculumului național;
- ✓ crearea unor rețele de practici la nivel județean, prin facilitarea inter-cunoașterii;
- ✓ promovarea și aplicarea rezultatelor proiectului CRED, la nivel județean , regional și național.

**Manager de proiect
Merima Carmen PETROVICI**